BESPREEKNOTITIE COMMISSIE

Registratienummer	DOC-21-348710
Aan	De commissieleden
Van	
Datum	28 januari 2021
Onderwerp	Beleidsevaluatie WerkSaam WF 2021
Agendapunt	<in te vullen door griffie>

Ter discussie

Onderwerp
Beleidsevaluatie WerkSaam Westfriesland 2021

Probleembeschrijving
WerkSaam Westfriesland is gestart met het opstellen van een nieuw beleidsplan 2022-2025. Hiervoor hebben zij als eerste stap hun huidige beleidsplan geëvalueerd. Op 15 februari 2021 bent u geïnformeerd over deze evaluatie middels een presentatie en het bijbehorende stuk 'beleidsevaluatie WerkSaam' (zie ook de bijlages voor deze stukken). Via deze bespreeknotitie heeft u de mogelijkheid om uw input te geven op de stellingen die aan u zijn voorgelegd.

U uit te spreken voor
In de presentatie van WerkSaam werden een aantal stellingen voorgelegd. Hieronder vindt u de stellingen:

1. Zo snel mogelijk plaatsen op werk of inzetten op duurzame uitstroom?

2. Eventuele overschotten op het BUIG budget moet WerkSaam mogen gebruiken om meer mensen aan werk te helpen.

3. Werken moet lonen, WerkSaam moet waar mogelijk schulden voorkomen en meer doen aan kwijtschelden.

4. Handhaving/maatregelen. Streng de wet volgen en bij elke misstap een maatregel opleggen versus de menselijke maat.

5. Welke informatie wilt u als raad weten over het cliëntenbestand?

Voordelen
1.1. Plaatsingen naar werk zijn duurzamer door te investeren in tijd in de cliënt.
Door meer tijd te nemen voor een traject richting werk, worden plaatsingen bij werkgevers duurzamer. De Participatiewet schrijft voor dat cliënten al het passend werk moeten accepteren. Door in te zetten op meer begeleiding richting werk, kan er een baan gevonden worden waar een cliënt voor langere tijd kan blijven werken.

1.2. Langere begeleiding komt ten goede aan de cliënt én werkgever.
WerkSaam geeft aan dat de gemiddelde begeleidingsbehoefte hoog is en het moeilijker is om cliënten aan het werk te helpen. Door meer ruimte te hebben om cliënten langer te begeleiden, kan de doelgroep ook beter bediend worden.

2.1. Door een eventueel overschot op de BUIG te kunnen inzetten, houd je geld over voor re-integratie.
Wanneer WerkSaam succesvol is in: 1) het voorkomen van instroom, 2) het laten uitstromen van cliënten en 3)het terughalen van teveel ontvangen uitkeringen, dan zorgt dit voor een overschot op de BUIG. De BUIG is de gebundelde uitkering die gemeenten ontvangen vanuit het Rijk voor de Participatiewet. WerkSaam betaalt

uit dit budget de uitkeringen en de loonkostensubsidies. Bij een overschot, ontvangen gemeenten dit resterende bedrag terug. WerkSaam zou deze gelden graag willen inzetten voor de re-integratie van bijstandscliënten. Het re-integratiebudget is weer nodig om cliënten succesvol te kunnen laten uitstromen. Door de BUIG in te zetten voor re-integratie, zouden meer mensen naar werk begeleid kunnen worden.

2.2 Een toenemende complexe doelgroep vraagt meer begeleiding.
WerkSaam ziet een toenemende groep cliënten met grote afstand tot de arbeidsmarkt en grote begeleidingsbehoefte. Deze groep heeft extra begeleiding nodig. De kosten hiervoor drukken op het re-integratiebudget.

3.1 De uitstroom kan bevorderd worden door verruiming van het kwijtscheldingsbeleid.
WerkSaam ziet dat schulden vaak een probleem vormen om uit te stromen uit de bijstand. Ook leiden schulden ertoe dat werken niet altijd loont. WerkSaam stelt voor om het kwijtscheldingsbeleid te verruimen. Dit kan bijvoorbeeld door het bevriezen van aflossingsverplichtingen of het kunnen kwijtschelden van vorderingen.

3.2 Terugvorderingen zijn niet altijd het gevolg van bewust schenden van de inlichtingenplicht.
WerkSaam ziet dat onbekendheid met de regels ook vaak een rol speelt. Zij stellen ook voor om hier middels voorlichting aan cliënten meer aandacht aan te besteden.

4.1 Door waarschuwingen op te nemen in het handhavingsbeleid, kan leed worden voorkomen.
Wanneer een inwoner onbewust de inlichtingenplicht schendt, wordt gelijk een maatregel/boete overwogen. Na de 'boodschappen fraude' onderzoekt de staatssecretaris het begrip fraude opnieuw. De wet gaat er nu vanuit dat een schending van de inlichtingenplicht opzettelijk gebeurt, maar dat is vaak niet het geval.

Kanttekeningen
1.1. Door meer de tijd te nemen, houd je cliënten langer in de bijstand.
WerkSaam geeft aan 'langer dan strikt noodzakelijk'. Dit betekent een financieel effect, wat misschien opgeheven kan worden doordat herinstroom uitblijft. Daarnaast wordt langer begeleiding geboden, wat mogelijk ook een extra financieel effect kan hebben.

2.1. Het beschikbaar stellen van een eventueel BUIG overschot gaat ten laste van de begroting van de gemeente.
Als WerkSaam de beschikking krijgt over eventuele overschotten op de BUIG, gaat dit ten laste van de begroting van de gemeente. Een eventueel overschot op de BUIG wordt in de gemeente Medemblik ingezet in de integrale begroting van het sociaal domein. De afgelopen jaren was er sprake van een overschot op de BUIG. In het jaar 2018 hadden we een overschot van € 361.000 en in het jaar 2019 was dit € 690.000. Bij een tekort op de BUIG (zoals in het jaar 2017), kan een beroep gedaan worden op een vangnetregeling vanuit het Rijk.

3.1 De wet is streng over de mogelijkheden van kwijtscheldingen.
De Participatiewet geeft vrij weinig ruimte. Het is zaak om goed uit te zoeken welke juridische en mogelijkheden er zijn en wat de financiële gevolgen zullen zijn van dit voorstel.

4.1 In de huidige wet staat geen mogelijkheid om bij een re-integratietraject een waarschuwing op te leggen.
De Participatiewet is hier strikt in om fraude te voorkomen.

Afweging
De voordelen en kanttekeningen staan hierboven beschreven. Hieronder wordt, met in acht neming van bovenstaande argumenten, door het college een overweging gemaakt.

1. Het lijkt zinvol om te investeren in duurzame uitstroom en WerkSaam meer de ruimte te geven om het onderwerp duurzame uitstroom te laten uitwerken. De financiële effecten van iemand langer in de bijstand houden, lijken opgeheven te worden door herinstroom te voorkomen. Middels de voortgangsrapportages zou daar goed gemonitord op moeten worden om te kunnen beoordelen of dit inderdaad zo is. Ook zouden de kaders goed beschreven moeten worden in het beleid. Zoals: wat wordt verstaan onder 'langer in de bijstand houden dan noodzakelijk is'? Wat is de maximale termijn? En wanneer is iemand dan wel 'geschikt voor werk'?.

2. De begroting van gemeente Medemblik staat onder druk. We kampen met een tekort in het sociaal domein. In de huidige begroting 2021 en ook in de afgelopen jaren is het overschot van de BUIG ingezet in de integrale begroting van het sociaal domein. Wanneer de raad akkoord gaat met eventuele overschotten overhevelen naar WerkSaam, zal dit ten laste gaan van de gemeentelijke begroting. Een voordeel van dit voorstel is een eventuele succesvollere uitstroom naar werk.

3. Schuldenproblematiek heeft vele gevolgen, dit is ook iets wat de wijkteams signaleren. Ook is het positief als WerkSaam inzet op het voorkomen van schulden. In een nader uitgewerkt voorstel zal ook aandacht gegeven moeten worden aan de kosten aan inzet. Daarnaast zal gekeken moeten worden naar de opbrengsten die gemeenten straks misschien mislopen door eventuele kwijtschelding.

4. Ruimte voor de menselijke maat en kijken naar de individuele casus zou heel wenselijk zijn, ook volgens de wijkteams van de gemeente. Elke casus is uniek, en ruimte creëren in het handhavingsbeleid zou ondersteund worden door de gemeente.

Communicatie
Niet van toepassing.

Deelnemers
Aan de raads- en commissieleden van elke Westfriese gemeenten worden deze stellingen voorgelegd.
Voor het opstellen van de beleidsevaluatie heeft WerkSaam de volgende partijen geraadpleegd:
- Medewerkers en leidinggevenden van WerkSaam (middels gesprekken en enquêtes);
- Cliëntenraad van WerkSaam;
- Analyse van klachten van cliënten en bezwaar- en beroepszaken;
- Recente landelijke onderzoeken en ontwikkelingen;
- Analyse van wetsvoorstellen.

Vervolg
De input van de raads- en commissieleden neemt WerkSaam mee bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan. Dit plan wordt in Q3 2021 aan u raad voorgelegd ter besluitvorming.

Bijlagen
1. Evaluatie beleidsplan WerkSaam 2018-2020. DOC-21-351325.
2. Rapport Berenschot. Toekomstbestendige leer-werkbedrijven. DOC-21-351328.
3. Presentatie WerkSaam 15 februari.